

Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı'nın Genel Özellikleri

1. Tanzimat Fermanı ile Osmanlı Devleti siyasi alanda da birtakım yenilikler yapma yoluna gitmiştir. Ancak ne yapılsa yapılsın çöküşten bir türlü kurtulamamıştır. Savaşlar başarısızlıklarla sonuçlanmış, yapılan barış anlaşmaları kısa süreli olmuş, devlet her geçen yıl biraz daha Batılı devletlerin boyunduruğuna girerek onların talepleri doğrultusunda hareket etmeye başlamıştır. Sonunda Balkanlarda azınlıklar birer birer bağımsızlıklarını ilan etmiş; devlet hızla parçalanmaya doğru gitmiştir. Bu olaylar Tanzimat Dönemi Edebiyatı'nın şiirden tiyatroya kadar bütün edebi türlerinde konu edinmiştir.

Bu parçaya göre Tanzimat Dönemi Edebiyatı'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tanzimat Fermanı ile sosyal yapıda değişiklikler edebiyata hemen yansımıştır.
B) Dönemin siyasal ortamı gelen edebî eserler üzerinde etkili olmuştur.
C) Tanzimat Fermanı ile insan hak ve özgürlükleri sanat anlayışında da etkili olmuştur.
D) Azınlıkların belli haklara sahip olması tarihsel gelişmelere yön vermiştir.
E) Tanzimat Fermanı ile sanat anlayışı Avrupalı bir nitelik kazanmıştır.

2. Tanzimat Dönemi'nde karşılaşılan yeni kültür ve yaşam biçimi, var olan Doğu kültür dairesindeki yaşam biçimi ve geleneklerle gelişmiş, hayatın her alanında ikilik ve karşıtlık yaratmıştır. Bu durum da eserlere "alaturka" ve "alafranga" olarak yansımış, dönemin eserlerinin büyük bir kısmında bunların karşılaştırılması ele alınmıştır.

Bu parçadan Tanzimat Dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Tanzimat romanlarında Doğu-Batı çatışması ana temayı oluşturur.
B) Tanzimat Fermanı'yla düşününce yapısındaki değişmeler sanatta kendini göstermiştir.
C) Eski yaşam tarzı bırakılmış, tamamen Batılı yaşam tarzı benimsenmiştir.
D) Toplum Batı kültürünü kolayca benimsememiştir.
E) Tanzimat Fermanı Osmanlı Devleti'nin her alanında etkili olmuştur.

3. Tanzimat nesrinde düşünce önemsenmiş, üslup ikinci plana atılmıştır. Seciler az kullanılmış, cümleler gereksiz yere uzatılmamıştır. Halk diline yönelme eğilimi başlamıştır.

Bu parçadan hareketle Tanzimat nesri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dil sadedir.
B) Öğretici niteliktedir.
C) Yazı dili konuşma diline yaklaştırılmıştır.
D) Yabancı kökenli sözcükler terk edilmiştir.
E) Sosyal faydayı esas almıştır.

4. Dilde sadeleşme anlayışını benimsediler ama bunda pek başarılı olamadılar. Romantizmin ve realizmin etkisinde eserler verdiler. Bir kısmı toplum için sanat görüşünü savunurken bir kısmı sanat için sanat görüşünde eser verdi. Birçok edebî tür, edebiyatımıza bu dönemdeki çalışmalarla girdi.

Bu parçada özellikleri verilen edebî dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan Edebiyatı
B) Tanzimat Edebiyatı
C) Servetifünun Edebiyatı
D) İslami Dönem Türk Edebiyatı
E) Fecriati Edebiyatı

5. **Namık Kemal ile ilgili aşağıdaki yagılardan hangisi yanlıştır?**

- A) Makalelerinde siyasal ve toplumsal olayları ele almış ve bu konuların dışına çıkmamıştır.
B) Şinasi ile tanışıncaya kadar divan şiiri çizgisinde yazmış, Şinasi ile tanıştıktan sonra divan şiirinden uzaklaşarak Batı şiiri çizgisine yaklaşmıştır.
C) Tiyatro yapıtlarının konularını günlük hayattan ve tarihten almıştır.
D) Yazıda konuşma dilinin kullanılmasından yana olmuş ve özellikle tiyatrolarını sade bir dille yazmıştır.
E) Şiirlerini düşüncelerini aktarmak için bir araç olarak kullanmış ve şiirlerinde sosyal konulara ağırlık vermiştir.

Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı'nın Genel Özellikleri

6. Divan Edebiyatı ile Tanzimat Edebiyatı'nın karşılaştığı aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Divan Edebiyatı bireysel, Tanzimat Edebiyatı toplumsal konulara ağırlık vermiştir.
- B) Divan Edebiyatı'nda kullanılan aşk, şarap, sevgilinin güzelliği gibi konular yerini Tanzimat Edebiyatı'nda sosyal, kültürel, siyasal konulara bırakmıştır.
- C) Divan Edebiyatı'nda Arapça ve Farsça kelimelerle yüklü olan dil, Tanzimat Dönemi'nde halkın anlayacağı bir hâle getirilmeye çalışılmıştır.
- D) Divan Edebiyatı'nda sadece aruz vezni kullanılırken, Tanzimat Edebiyatı'nda aruz ve hece birlikte kullanılmıştır.
- E) Tanzimat Edebiyatı'nda divan edebiyatındaki klasik nazım şekilleri tamamen terk edilmiş, Batı'dan alınan nazım şekilleri kullanılmaya başlanmıştır.

7. I. 1. Dönem Tanzimat romanlarında tesadüflere yer verilmiştir.
- II. Kahramanlar tek yönlü ele alınmıştır.
- III. Yazar kişiliğini gizlememiş, toplumu ve bireyi eğitme amacı güdülmüştür.
- IV. Sırası geldikçe olayın akışı durdurulmuş, okuyucu bilgilendirilmiştir.

Yukarıda verilen bilgilere göre 1. Dönem Tanzimat romanı aşağıdaki edebî akımların hangisinden etkilenmiştir?

- A) Romantizm B) Realizm C) Naturalizm
D) Klasisizm E) Parnasizm

8. (I) Muallim Naci, edebiyatımızdaki güçlü değişme eğilimi dönemi içinde tutumu iyi anlaşılmamış yeni sanata düşman, eskiye sıkı sıkıya bağlı olarak görülmüştür. (II) Göz için kafiye ilkesini benimsemiş, bu konuda Recaizade Mahmut Ekrem ile tartışmalarda bulunmuştur. (III) Recaizade Mahmut Ekrem'in "Demdeme"sine karşılık "Zemzeme"yi kaleme almıştır. (IV) Şiirin yanında eleştiri, anı, tiyatro, tarih alanında eserler vermiştir. (V) Arapça, Farsça ve Fransızcadan çeviriler yapmıştır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. Halk edebiyatını, millî bir edebiyat olarak görmemiş, halk edebiyatının gerçek Türk edebiyatı olduğunu savunmuştur. Sonradan fikir değiştirmiş, halk edebiyatını ilkelikle suçlamış, divan edebiyatını övmüştür. Bu konudaki görüşlerini "Harabat" isimli eserinin ön sözünde açıklamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ziya Paşa B) Namık Kemal
C) Şinasi D) Abdülhak Hamit Tarhan
E) Recaizade Mahmut Ekrem

10. Aşağıdakilerden hangisi Şinasi'nin Türk edebiyatına getirdiği yeniliklerden biri değildir?

- A) Batılı tarzda tiyatro eseri yazması
B) Noktalama işaretlerini kullanması
C) Mesnevi türündeki manzumeyi dar kalıplardan çıkarılması
D) Şiirlerinde aruz ölçüsünü kullanması
E) Halk, vatan, millet kavramlarına yer vermesi

11. Tanzimat gazeteciliği için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Makale, fıkra, haber, röportaj, sohbet, mülakat, anı, gezi, şiir gibi pek çok türün gelişmesine ve yaygınlaşmasına hizmet etmiştir.
- B) Halkın dünya görüşünü değiştirmesinin yanında Türk edebiyatının çehresini de değiştirmiştir.
- C) Tanzimat Dönemi toplumunun siyasi, sosyal, kültürel yeniliklerini ifade eder.
- D) Sanatsal metinlere değil, öğretici metinlere yer verilmiştir.
- E) Batı'daki yeni dünya görüşünün halka tanıtılmasında, halkın ufkunun açılmasında etkili olmuştur.

12. Tanzimat gazeteleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Devir ve Bedir gazeteleri Ahmet Mithat Efendi tarafından çıkarılmıştır.
- B) 1860'ta Agâh Efendi ile Şinasi'nin birlikte çıkardıkları ilk özel Türkçe gazete Tercüman-ı Ahval'dir.
- C) 1867'de Şinasi'nin tek başına çıkardığı, noktalama işaretlerinin ilk olarak kullanıldığı gazete Tasvir-i Ef-kâr'dır.
- D) 1867'de Ali Bey tarafından çıkarılan iç ve dış basından haber veren gazete Basiret'tir.
- E) 1867'de çıkarılan ve kültürel ağırlıklı haberler yapan gazete Muhbir'dir.

